

širiti ter vednost in znanje zanemariti. Na tako obdolževanje lahko odgovorimo. Ne, motite se, porečemo svojim nasprotnikom prosto in odkrito: le naredite otroke tako modre, tako učene, tako zvedene, kakor je le hočete in morete; samo naredite je tudi bogaboječe in verne, pobožne in krepostne. Nočemo kratiti njihove izomike, njihovih vednostij: česar se bojimo, je njihova polovičarska izomika brez verske podlage, katera je stori le prevzetne, domišljave, ošabne in nezadovoljne. Zato terjamo katoliško šolo, ki nam edina daje poročstvo, da bode mladina dobila nravno-versko vzgojo, in po kateri edini bodo otroci zmožni, da porabijo svoje znanje zares v korist sebi in bližnjemu, in tako, kakor je primerno njihovemu časnemu in večnemu namenu.

Mi terjamo pa katoliško šolo tudi v imenu svobode, ustavno nam zagotovljene za našo vest. Član XIV. temeljne državne postave z dne 21. decembra 1867. se glasi: „Popolna prostost vere in vesti je vsakemu zagotovljena.“ Se li ta prostost po sedanjih ljudskih šolah varuje in brani? Katoliški stariši so prisiljeni svoje otroke zaupati šolam, v katerih se katoliška vera popolno preziva, izvzemši nekoliko ur veronauka. Zraven tega so drugi učni predmeti izrečno razglašeni kot popolno neodvisni od vsacega cerkvenega vpliva, kar se zdi žal skoraj kakor povabilo, naj se pouk uravna tako, da se s tem še bolj oslabi že sicer tako majhni vpliv svete cerkve na otroke, in da se razodete resnice božje izpodrivajo iz srca in življenja. Ne, ne brezverska (brez-confessionelna) in ne medverska (interconfessionelna) šola, (ki ob enem hoče vstreti vsem veram skupaj), se ne strinja z načelom, priznavajočim svobodo vere in vesti; kakor obstoje razna veroizpovedanja jedno zraven drugega in kakor jih postava priznava prav po različnih njihovih posebnostih, tako to načelo dosledno zahteva tudi šolo zraven šole, razno po raznih veroizpovedanjih. Združiti vse v jedno šolo nasprotuje pravno vsem veroizpovedanjem. Vsakemu dati svoje, se more le tedaj, ako se ločijo in vravnajo posebne šole za posebno veroizpovedanja. Ali ni tedaj s strani političnih strank neznosno trinoštvo, siliti otroke k pouku, ki nasprotuje verskim načelom in verskemu prepričanju njihovih starišev? Ali pa naj le nevera uživa prostost, da se more vera in bogočastje pobijati in izpodrivati?

Mi zahtevamo le pravo prostost tudi za vero in bogočastje, in ne moremo umeti tistih, ki prostost in svobodnostne naprave tako visoko cenijo ter s tako lepimi govori proslavljajo, ki se pa le tedaj ne morejo povzdigniti do tega visokega stališča, ampak precej padejo nazaj na nizko polje prenapetosti in zatiranja, kadar se gre za vero in bogočastje. Zato kličemo vsem možem cele Avstrije, ki zares ljubijo svobodo: Nikar ne pridržujte še dalje katoliškim starišem pravice da dado svoje otroke vzgojiti po svojem verskem prepričanju! Nikar ne zatirajte svobode s tem, da jo pustite hirati neveri na ljubo!

(Konec prihodnjič.)

Naši dopisi.

Iz Ljubljane. — Višja slovenska dekliška gospodinjska šola v Ljubljani. Od predstojništva Uršulinskega samostana v Ljubljani došlo nam je sledeče naznanilo: Program. Početkom šolskega leta 1890—91 bode se v uršulinskem zavodu v Ljubljani otvorila slovenska višja dekliška gospodinjska šola, katero podpirati je tudi visoki deželni odbor Kranjske blagovoljno obljubil. Smoter te šole je: vzrasle deklice, ki so dovršile ljudsko šolo, temeljitejše, kakor je to v ljudski šoli mogoče, izvežbati v vseh potrebnih znanostih in spretnostih, ktere zahteva stopinja sedanje neobraženosti, kakor tudi teoretično in praktično seznaniti jih z vsemi strokami in opravili domačega gospodinjstva. Da bode imela ta naprava trdno osnovo, opira se vzgojevalni načrt po vsem na podlago prave kršanske nravnosti. Poučevale se bodo deklice obširneje v poučnih predmetih ljudske šole, osobito z ozirom na praktično uporabo v življenji, poleg tega upeljale se tudi v znanstvenost literature, logike, stilistike, v pouk o umetnijah, risanju, tujih jezikov (nemški jezik, potem laški, francoski, angleški), gospodinjstva, vzgojeslovja, petja, godbe (gosli, citre, glasovir, orglje.) Deklice si morejo prisvojiti temeljito izvežbanost v vseh delih, spadajočih v žensko področje, kakor tudi dovršeno izurjenost v umetnih ženskih ročnih delih. Kurz ob-eza 3 letnike. V prvem letu se deklice poleg drugih predmetov seznanijo vsestransko z gospodinjskim poslovanjem v hiši: red, hišna oprava, prirejevanje, čiščenje in popravljanje perila in obleke, razsvetljava itd., drugo leto vrtnarstvo: cvetlicoreja, zelenjadoreja, sadje-reja itd.; tretje leto praktično v kuhinji. Za sprejem v višjo dekliško gospodinjsko šolo se zahteva dovršeno 14—16 leto in zrelost 8 razredne ljudske šole ali pa dotična kandidatinja se sprejemnim izpitom dokaže sposobnost za višji pouk. Mesečna plača za učila in razne stroške znaša 5 gld. Knjige se lahko večidel izposodijo v zavodu. Opozorujemo še, da se višja dekliška šola ne otvori le za gojenke v penzijonatu, marveč vse gospice ljubljanskega mesta si lahko pridobe ustrop pod zgoraj navedenimi pogoji, k čemur tudi najuljudnejše vabi predstojništvo uršulinskega samostana, katero sprejema kandidatnje in radostno podaje vsa potrebna natančniša pojasnila.

— Po ranjcem cesarju Ferdinandu praznovala se je minulo soboto dne 28. junija slovesna obletnica v stolni cerkvi sv. Nikolaja v Ljubljani. Milostivi knezoškof peli so črno mašo v navzočnosti civilnih in vojaških dostojanstvenikov, uradnikov in mnogobrojnega občinstva.

— Otvorjenje ljubljanskega vodovoda vršilo se je minulo nedeljo v praznik sv. Petra in Pavla opoludne. Gospod kanonik Urbas z asistenco je prišel blagosloviti vodo k lepo izdelanemu vodometu na sejmskem trgu pred staro hranilnico. Gospod Petričič izročil je vodovod ljubljanskemu mestu, župan je vodovod prevzel, pred otvorjenjem pa naprosil gospoda kanonika, da blagovoli

blagosloviti vodovod, ko se je to zgodilo otvoril je župan Grasselli vodovod s kratkim, jedernatim in daleč okrog razumljivim nagovorom, katerega je sklenil s slovensko nemško izjavo otvorjenja, po kateri je začel vodomet blizo 10 metrov visoko švigati, z Grada zadonel je strel topov, navzoča vojaška godba pa je zaigrala cesarsko pesem. Hudomušna sapa zanašala pa je takoj po otvorjenji nad vojaško godbo tako, da je bil v kratkem njen večji del moker, trobente pa polne vode. Še več vriša in bega pa je povzročila voda, ko je sapa zanesla celo ploho na desno galerijo, kjer so bile nameštene odlične gospe. Pa kmalu vrtila se je sapa še dalje na okoli tako, da je skoraj vse občinstvo sprejelo nekoliko mokrote. Pri otvorjenji navzoči so bili dostojanstveniki vsih vrst z vojaškim poveljnikom fml. vitez Vatek-om, deželnim predsednikom bar. Winkler-jem in deželnim glavarjem na čelu. Popoludne ob 1. uri bil je na starem strelišči slavnostni obed, pri katerem je kmalo družba postala židane volje vsled lepega vspeha, katerega je praznoval ljubljanski mestni zastop; napitnica sledila je na napitnico skoraj do 5. ure popoludne. Načelnik vodovodnega odseka g. Ivan Hribar bil je kot prvi sprožitelj za napravo vodovoda in neumorni sodelovalec imenovan za častnega meščana ljubljanskega. Tudi mi z veseljem in ponosom pozdravljamo zgodovinski korak naprej, katerega je storila Bela Ljubljana za čas gospodarstva izključno slovenskega njenega zastopa!

— Ravnikar-jeva spomenska plošča razkrila se bode slovesno dne 13. julija na Vačah.

— Odbor „Matice slovenske“, ki je bil po volitvah občnega zbora dne 25. junija dopoljen, zboroval je dne 26. junija in si je zbral svoje dosedanjo predsedništvo, tako, da vodstvo zopet ostane velezaslužnemu gospodu kanoniku profesorju Josipu Mar-n-u.

— Stavišče za novo gledališče v Ljubljani je deželni odbor z dokončno kupno pogodbo sklenjeno z gosp. E. Majerjem, kupil dne 1. julija t. l. Gradba sama pričeti se more že sredi tega meseca, ker je bil konkurs za zgradbo razpisan že včeraj.

— Gospod deželni predsednik baron Winkler postal je tudi častni meščan mesta Radoljice in minulo soboto izročila mu je deputacija obstoječa iz gg.: župana Robleka, svetovalca Bulovca in Klinerja ter odbornika Sitiga, dotično diplomo.

— Češki poslanec Salašek zastopnik trgovinske zbornice Praške, strokovnjak v izdelovanji sladkorja, umrl je po daljnem bolehanji. Pokojni bil je zelo zveden in vljuden pristaš „Češkega kluba“.

Novičar iz domačih in tujih dežel.

Z Dunaja. — Novo imenovanemu kardinalu Albinu Dunajewskemu je cesar v dvorni cerkvi sv. Avguščina slovesno izročil „baret“, dalje so zaprisegli novo-

imenovanega cesarskega namestnika za Tirolsko Merveldta, in pa onega za Gornje-avstrijsko, barona Pouthona, tako tudi novega nadškofa dunajskega, dr. Grušo. V nedeljo je cesar obiskal zopet grofa Kalnokya, v ponedeljek pa se je odpeljal v kopelo Gastein, kjer že cesarica z nadvojvodico Valerijo biva nekaj časa. Čuje se, da cesarica po poroki nadvojvodice Valerije nastopi daljno potovanje po morji, morebiti celo krog zemlje.

Dne 25. junija t. l. praznovala sta ministra Dunajewski in Welsersheimb desetletnico svojega poslovanja kot ministra in pri tej priliki sprejel je izrekoma minister Dunajewski od mnogo strani srčnih in v resnici zaslužnih čestitek. Ko je ta minister prevzel vodstvo finančnega ministerstva z nalogo, da odstrani državni primakljaj, moralo se je redno na leto napraviti dolga poprek za 25 milijonov, danes pa kaže državni proračun preostanka 2½ milijonov, državna dolžna pisma imele so pred 10 leti ceno 72%, danes pa veljajo 88% in še več. Številke govore same najbolj jasno in res ne potrebujejo še pojasnil.

Štajerska. — Pri deželno-zborskih volitvah v mestih in trgih ostalo je vse pri starem, pri volitvah v kmetijskih občinah pa so tudi nemški konservativci zmagali proti kmečkemu liberalcu Poschu.

Moravska. — Pri volitvi mest in trgov bil je izvoljen pred propadli dr. vit. Meznik, v obče pa je rovanje mladočehov pripomoglo Nemcem k zmagi v treh volilnih okrajih. Slavno delovanje mladočehov za skupne narodne nasprotnike!

Nemška slavi sedaj v poplemeniški stan povzdignjenega majorja Wiessmana, zmagovitega komisarja in vojskovodjo nemške v izhodni Afriki. Priredili so njemu na čast tudi obed, pri katerem je glede napitnic zvonec nosil stari vodja katoliške stranke Windhorst.

Španska. — V okraju Valencija se bolj in bolj širi kolera, vsled česar se še bolj zaperajo sosedne države proti Španski.

Bolgarska. — V nedeljo dopoludne vstrelili so k smrti obsojenega zarotnika Panica. Knez Ferdinand odpotoval je tikoma pred v Karlove toplice na Češko, kjer namerava pred ko ne diplomatičnim potom delovati na pripoznanje njegovega vladanja.

Žitna cena

v Ljubljani 30. junija 1890.

Hektoliter: pšenice domače 6 gold. 66 kr. — banaške 7 gold. — kr. turšice 5 gold. 87 kr. — soršice 4 gold. 55 kr. — rži 4 gold. 71 kr. — ječmena 4 gold. 39 kr. — ovsa 3 gold. 09 kr. — ajde 5 gold. 20 kr. — Krompir 3 gold. 03 kr. 100 kilogramov.